

Utlåtande Rotel IX (Dnr KS 2024/1027)**Taxa för avfall under kommunens ansvar 2025**

Hemställan från avfallsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Taxa för avfall under kommunens ansvar, i enlighet med avfallsnämndens förslag enligt bilaga 1 till utlåtandet, fastställs att gälla från och med den 1 januari 2025.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Avfallsnämnden redovisar att verksamhetens kostnader 2025 beräknas öka med totalt 164 mnkr jämfört med 2024, vilket motsvarar cirka 12 procent. Till stor del är det en effekt av att eftersorteringsanläggningen *Resursutvinning Stockholm (RUS)* kommer att tas i drift under hösten 2024. I anläggningen kommer matavfall samt plast- och metallförpackningar att sorteras ut ur restavfallet.

Nämnden föreslår att de taxebaserade avgifterna 2025 ska höjas med i genomsnitt 12 procent jämfört med 2024, vilket motsvarar en ökning av taxeuttaget med 133 mnkr till totalt 1 248 mnkr. Övriga intäkter, inklusive ersättning för förpackningsavfall, bedöms öka med 16 mnkr till 227 mnkr. Förslaget innebär att verksamheten 2025 beräknas uppvisa ett underskott om 7 mnkr. Prognosen för 2024 är att verksamheten kommer att visa ett överskott om 8 mnkr.

Nämnden föreslår att för en- och tvåfamiljshus ska taxan för hämtning varje vecka öka mer än för hämtning med längre intervall, i syfte att uppmuntra till att välja hämtning med längre intervall. Jämfört med 2024 kommer årskostnaden att öka med 15 procent för kunder med hämtning varje vecka och med 8 procent för de med längre hämtningsintervall.

För avfallshämtning från flerbostadshus och verksamheter föreslår nämnden att avgifterna ska öka med mellan 8 och 17 procent, undantaget trädgårdsavfall (6 procent) och latrin (4 procent). Taxan för utsorterat matavfall för verksamheter är upp till 30 procent lägre jämfört med taxan för restavfall, vilket är ett incitament till en mer miljöanpassad avfallshämtning. Separat insamling av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Beredning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret bedömer att taxan måste höjas till följd av ökade ambitioner, ny- och reinvesteringar samt förändringar i lagstiftning med kostnadspåverkan. Vidare anför kontoret att taxan kommer att leda till en effektivare avfallshantering genom att styra kundernas beteenden.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Miljöprogram 2030 slår fast att Stockholms stad ska vara klimatpositiv 2030 och fossilfri 2040. För att nå målen och minska stadens miljö- och klimatpåverkan behöver staden bli mer resurseffektiv och cirkulär. Användningen av materiella resurser och energi behöver bli mer effektiv. Konsumtionen behöver minska till hållbara nivåer och staden behöver bidra till förändrade materialval, beteenden och konsumtionsmönster samt främja och möjliggöra cirkulära flöden. Resurser behöver cirkulera i stället för att gå till förbränning.

För att stockholmarna ska välja att återbruka eller återanvända produkter och material så måste det vara lätt för dem att fatta miljövänliga val. Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) har en nyckelroll i detta arbete.

Förändrad lagstiftning inom avfallsområdet, inte minst kopplat till den kommande fastighetsnära insamlingen, skapar förutsättningar för ett mer cirkulärt samhälle och underlättar för medborgarna. Dessa ökade krav på kommunen är dock kostnadspåverkande. Taxorna måste därför revideras för att möta den ökade ambitionsnivån och säkerställa en effektiv och ändamålsenlig avfallshantering. Samtidigt är det viktigt att SVOA arbetar för att hitta kostnadseffektiva lösningar.

Bilaga

Taxa för avfall 2025, dnr. KS 2024/1027-1.3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Dennis Wedin och Andrea Hedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Att säkra god avfallshantering tillhör en av kommunens absolut viktigaste och mest grundläggande ansvar – inte minst i en tid av ökade lagkrav, behovet av mer effektiv resursanvändning men även omfattande avfallskriminalitet.

Samtidigt som de föreslagna höjningarna av taxan för avfall sker från relativt låga nivåer, vill vi understryka att taxan läggs på en nivå som säkerställer och möjliggör en hållbar finansiering för att säkerställa framtida kapacitet, kvalitet och effektivitet.

Förhoppningsvis kommer höjningarna kommande år bli mindre än för 2025, men vi vill särskilt understryka behovet av god kommunikation med taxakollektivet. Inte minst i en tid då många stockholmare fått allt svårare att få ekonomin att gå ihop. Stadens avfallshantering behöver också ta sikte på att vara så lösningsorienterad och praktiskt genomförbar som möjligt - inte minst med anledning av förändrade regler kring hantering av separata fraktioner.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 6 november 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Kristina Lutz (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Avfallsnämndens förslag till avfallstaxa för 2025 bygger, liksom gällande taxa, på att kunden debiteras för beställd behållarvolym eller uppmätt vikt på avfallet.

Verksamhetsmässiga förutsättningar

Ansvar för förpackningsinsamling övergick från producenterna till kommunerna den 1 januari 2024. Kommunernas kostnader för det nya insamlingsansvaret är tänkt att finansieras av producenterna genom en ersättningsmodell som administreras av Naturvårdsverket. Ersättningsmodellen täcker inte stadens kostnader.

Eftersorteringsanläggningen *Resursutvinning Stockholm (RUS)* tas i drift under hösten 2024. I anläggningen kommer matavfall samt plast- och metallförpackningar att sorteras ut ur restavfallet. Nämnden bedömer att behandlingarkostnaden för den plast som utsorteras i anläggningen kommer att öka avsevärt i jämförelse med om plasten gått till förbränning, vilket visar att en hållbar och ansvarsfull avfallshantering kostar mer än historiska behandlingsmetoder. Till följd av att drift sker under ett helt kalenderår beräknas driftkostnaden för 2025 öka med cirka 72 mnkr jämfört 2024.

Från den 1 januari 2025 tillkommer kommunalt ansvar för insamling av textil och fiskeredskap.

Ekonomisk plan

Nämnden redovisar en ekonomisk plan för de kommande tre åren, där intäkterna kommer att höjas med 10-12 procent årligen för att täcka avfallskollektivets självkostnader inklusive räntor och avskrivningar.

Avfallsnämnden framhåller att avfallstaxans miljöstyrande effekt skapar incitament för minskade hämtfrekvenser, ökad sortering och minskade volymer. Givet att nuvarande trend med minskande volymer fortsätter kommer intäkterna att bli otillräckliga med oförändrade avgifter. För att säkerställa det kommunala ansvaret för avfallshanteringen är avgiftshöjningar nödvändiga för att täcka avtalsreglerade kostnadsökningar och tillkommande uppdrag, lagkrav och ambitionsökningar.

Nämnden redovisar även en analys i ett tioårsscenario. För perioden 2028 till 2034 ses behov av taxehöjningar om cirka fem procent årligen, som främst beror på att driftkostnaderna ökar till följd av indexreglerade avtal och nya avtal, förändrad lagstiftning som medför utökade uppdrag samt ökade ambitionsnivåer lokalt och nationellt.

Under perioden 2021-2023 har verksamheten uppvisat ett positivt resultat. Prognosen för 2024 är ett överskott om 8 mnkr.

Kostnader och intäkter 2025

I tabellen nedan framgår att jämfört med 2024 beräknas driftkostnaderna 2025 öka med 136 mnkr. Utöver vad som ovan angetts under rubriken *Verksamhetens förutsättningar* förklaras ökningen bland annat av:

- entreprenörsersättningar ökar med cirka 35 mnkr (motsvarar indexering om 4 procent)
- en temporär mindre anläggning som kompensation för nedläggningen av Återvinningscentral Sätra
- nya sopsugsanläggningar
- ökade materialkostnader

Härutöver beräknas kapitalkostnaderna öka med 29 mnkr, främst med anledning av att RUS tas i drift.

Tabell 1. Reviderad plan 2025

Reviderad plan 2025 (mnkr)	2024 P1	2025 Reviderad plan
Taxebaserade intäkter	1 115	1 248
Övriga intäkter	211	227
Summa intäkter	1 326	1 475
Driftkostnader	-1 240	-1 376
Driftresultat	86	99
Kapitalkostnader	-78	-107
Totala kostnader	-1 318	-1 482
Resultat efter kapitalkostnader	8	-7

Avfallsnämnden föreslår att de taxebaserade avgifterna 2025 ökar med i genomsnitt 12 procent jämfört med 2024, vilket motsvarar en ökning av taxeuttaget med 133 mnkr till totalt 1 248 mnkr. Övriga intäkter, inklusive ersättning för förpackningsavfall, bedöms öka med 16 mnkr till 227 mnkr. Förslaget innebär att verksamheten 2025 beräknas uppvisa ett underskott om 7 mnkr.

Avgifter för en- och tvåfamiljshus

Den årliga kostnaden för avfallshanteringen utgörs av summan av en grundavgift plus hämtningsavgift och behandlingsavgift. Avfallsnämnden föreslår följande förändringar (inklusive moms) för en- och tvåfamiljshus:

- grundavgiften höjs från 1 275 kronor till 1 325 kronor
- hämtningsavgiften höjs
 - från 4 680 kronor till 5 665 kronor vid hämtning varje vecka
 - från 1 480 kronor till 1 675 kronor vid hämtning varannan vecka
 - från 535 kronor till 650 kronor vid hämtning var fjärde vecka

Den rörliga viktbaserade behandlingsavgiften föreslås vara oförändrat 2,00 kronor per kilo. Separat insamling av utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Förslagen innebär att kostnaden ökar mer vid hämtning varje vecka än vid hämtning med längre intervall, i syfte att uppmuntra till att välja hämtning med längre intervall. Av nedanstående tabell framgår att årskostnaden för kunder med hämtning varje vecka ökar med 15 procent. För de med längre hämtningsintervall ökar kostnaden med 8 procent.

Kostnad per år, vid normalvolym* (kronor, inkl. moms)

Hämtningsfrekvens	2024	2025	Förändring
Varje vecka	6 890	7 920	15%
Varannan vecka	3 220	3 470	8%
Var 4:e vecka	1 980	2 140	8%

*) Normalvolym: 9 kg, utom vid hämtning var 4:e vecka: ca 6 kg

Avgifter för flerbostadshus och verksamheter

Avgifterna för olika slag av avfallshämtning från flerbostadshus och verksamheter föreslås öka med mellan 8 och 17 procent, undantaget trädgårdsavfall (6 procent) och latrin (4 procent). Avgifterna fortsätter vara differentierade, dels för att spegla kostnaderna för de olika hämtningssystemen, dels för att styra till system med god arbetsmiljö, mot ökad sortering samt en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering. Exempelvis är taxan för utsorterat matavfall för verksamheter upp till 30 procent lägre jämfört med taxan för restavfall, vilket medför incitament till en mer miljöanpassad avfallshämtning. Separat insamling av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Övriga taxeförändringar

För beställning av matavfallspåsar, utöver den årliga kostnadsfria leveransen, införs en avgift om 225 kronor. Avgiften gäller även för flerbostadshus vid beställning av mindre volymer.

Taxor för hämtningsförhållande 4 (hämtning med specialanpassat fordon) samt taxor för dragavstånd > 50 meter justeras ner. Taxor för grov-, el- och farligt avfall justeras för att bättre överensstämna med dagens kostnadsnivå.

Jämförelse med andra kommuner

Avfallsnämnden redovisar 2024 års kostnad för avfallshantering i Stockholms stad jämfört med ett urval av andra kommuner i länet.

För en- och tvåfamiljshus (med hämtning av mat- och restavfall varannan vecka) är kostnaden i Stockholm cirka 12 procent högre än för ett genomsnitt av tolv andra kommuner i regionen. För flerfamiljshus (med hämtning av restavfall i 660 liters kärl och matavfall i 140 liters kärl vid ett tillfälle per vecka) är kostnaden cirka 31 procent lägre än i de jämförda kommunerna.

Avfallsnämnden

Avfallsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 september 2024 följande.

1. Godkänna förslag till taxa för avfall som faller under kommunens ansvar för år 2025 i enlighet med till tjänsteutlåtandet bifogad bilaga.
2. Överlämna förslaget till kommunfullmäktige för beslut.

Särskilt uttalande av Anna Cederschiöld Stuart och Bertil Timan (båda M), Tobias Berg (L) och Marcus Wagel (C), se Reservationer m.m.

Avfallsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

För att täcka stadens kostnader år 2025 för hantering av avfall under kommunens ansvar föreslås ett taxeuttag på 1 248 mnkr. Jämfört med år 2024 motsvarar detta en generell ökning med 12 %, vilket är i paritet med inriktningsärendet från nämndmötet den 13 juni 2024.

För en- och tvåbostadshus föreslås en ökning med i snitt 8 % vid hämtning varannan vecka samt var fjärde vecka, jämfört med år 2024. För att uppmuntra till ökad utsortering, främst av förpackningar, föreslås att avgiften ökas mer för hämtning varje vecka än för övriga intervaller. Förslagen taxeförändring innebär att snittkostnaden förändras enligt följande: Vid hämtning var fjärde vecka från 1 980 till 2 140 kr/år, vid hämtning varannan vecka från 3 220 till 3 470 kr/år och vid hämtning varje vecka från 6 890 till 7 920 kr/år. Separat insamling av utsorterat matavfall från en- och tvåbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

För flerbostadshus och verksamheter föreslås den generella ökningen till 12 % för restavfallet. Hämtning av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Bakgrund

Stockholm Avfall AB utför de uppgifter som enligt miljöbalken och andra författningar gäller för staden i fråga om avfallshantering. Bolaget ska verka för att förebygga uppkomsten av avfall samt verka för en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden för att uppnå målet om ett resurssmart Stockholm.

Uppgifter inom kommunens avfallsansvar som inte får överlämnas till bolag åligger avfallsnämnden som verksamhetsansvarig nämnd. Inom ramen för avfallsnämndens ansvar återfinns beredning av avfallstaxa.

Kommuner har rätt att meddela föreskrifter om avgifter för avfallshantering i enlighet med miljöbalken (1998:808) 27 kapitlet, 4-6 §. Avgifterna får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering uppmuntras. Avgiften ska betalas enligt den taxa som kommunfullmäktige antar.

Enligt kommunallagen (2017:725) gäller likställighetsprincipen och självkostnadsprincipen. Eftersom varje generation ska stå för sina kostnader bör återföring av överuttag eller återställning av tidigare underskott ske inom en treårsperiod.

Finansieringen sker genom taxor i enlighet med självkostnadsprincipen, vilket innebär att det totala avgiftsuttaget inte ska överstiga de faktiska och nödvändiga kostnader som uppstår för att fullgöra uppdraget inom verksamhetsområdet. En flerårsplan upprättas årligen för de kommande tre åren och omfattar de ekonomiska förutsättningarna samt bedömda utfall för drift- och kapitalkostnader. Nuvarande flerårsplan sträcker sig fram till 2027. Intäkterna planeras för att täcka avfallskollektivets självkostnader inklusive räntor och avskrivningar.

Under perioden 2021-2023 har bolaget uppvisat ett positivt resultat efter finansnetto och har för närvarande ett eget fritt kapital på totalt 47 miljoner kronor.

Följande punkter utgör viktiga principer för utformning och nivå på de taxor som föreslås:

- Avfallsverksamheten bör eftersträva ett erforderligt positivt eget kapital över en treårsperiod.
- Resultatet från affärer utanför huvudmannskapet kan återföras till avfallsverksamheten.
- Taxeutvecklingen bör, ur ett kundperspektiv, hållas så jämn som möjligt.

Avfallstaxan används, tillsammans med utveckling av insamlingssystem och kundkommunikation, som ett styrmedel för att uppnå avfallsplanens mål. Taxan är differentierad och ska styra till system med god arbetsmiljö och mot ökad sortering för att möjliggöra en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering.

Taxan består av olika delar omfattande hämtningsavgift, behandlingsavgift, tilläggsavgift samt grundavgift för en- och tvåbostadshus. För kunder med debitering per vikt finns detta särredovisat.

Det minskande restavfallet ska finansiera allt mer; ökade ambitioner för återbruk och materialåtervinning, ny- och reinvestering i anläggningar, utökade och tillkommande uppdrag och ambitionsökningar samt förändringar i lagstiftningen med kostnadspåverkan.

Avfallsområdet är föremål för förändringar och politiska ambitionsökningar lokalt, nationellt och på EU-nivå. De senaste åren har ett flertal förändringar införts vilka medfört kostnadsökningar för taxekollektivet.

Ärendet

Ekonomisk analys – flerårsplan 2025-2027

De ekonomiska analysen baseras på tidigare rapporterad flerårsplan för 2025-2027. I det kortare perspektivet kvarstår den geopolitiska osäkerheten, men såväl inflation, kostnadsutveckling som räntenivå ser ut att stabiliseras.

En följd av avfallstaxans miljöstyrande effekt är att avfallsvolymer antas minska vilket, tillsammans med avtalsreglerade kostnadsökningar och tillkommande uppdrag, måste kompenseras genom avgiftshöjningar för att säkerställa det kommunala ansvaret för avfallshanteringen.

Ansvaret för förpackningsinsamling övergick till kommunerna 1 januari 2024. Kommunens kostnader för det nya insamlingsansvaret är tänkt att finansieras av producenterna. Den av Naturvårdsverket beslutade ersättningsmodellen verkar dock till stadens nackdel och ersättningen täcker med nuvarande ersättningsmodell inte kostnaderna för att driva systemet. En av orsakerna till detta är att ersättningsmodellen utgår från antal återvinningstationer (ÅVS). Stockholm har, på grund av stor konkurrens om markanvändning, ett förhållandevis lågt antal återvinningsstationer med hög tömningsfrekvens vilket inte ersätts enligt modellen. Även den fastighetsnära insamlingen ger en för låg ersättning i förhållande till kostnaden, vilket medför att fastighetsägare även fortsättningsvis kommer att behöva bekosta del av insamlingen.

Från 1 januari 2024 gäller även en ny förordning om producentansvar på däck där kommunerna ansvarar för att informera om insamlingen samt ändringar i avfallsförordningen, bland annat införandet av artikel 22 om bioavfall. Tillkommande beslutade ansvar från och med 2025 omfattar bland annat kommunalt insamling av textil och fiskeredskap.

Vidare finns ett flertal remissförslag som kan komma att få kostnadseffekter för avfallsverksamheten och därmed påverkan på taxan, bland annat förslag om införande av frival för verksamheter, åtgärder för att öka materialåtervinningen av kommunalt avfall samt utökning av fastighetsnära insamling av material som inte är förpackningar. Vidare pågår en utredning om servicenivå för grovavfall och farligt avfall samt ytterligare åtgärder kopplade till nationell implementering av avfallsdirektivet.

I Stockholms kommunfullmäktiges budget för år 2024 finns ett antal ägardirektiv med avfallsinriktning. Inriktningen mot en mer hållbar och miljöriktig stad är tydlig och stämmer med de mål som finns för verksamheten.

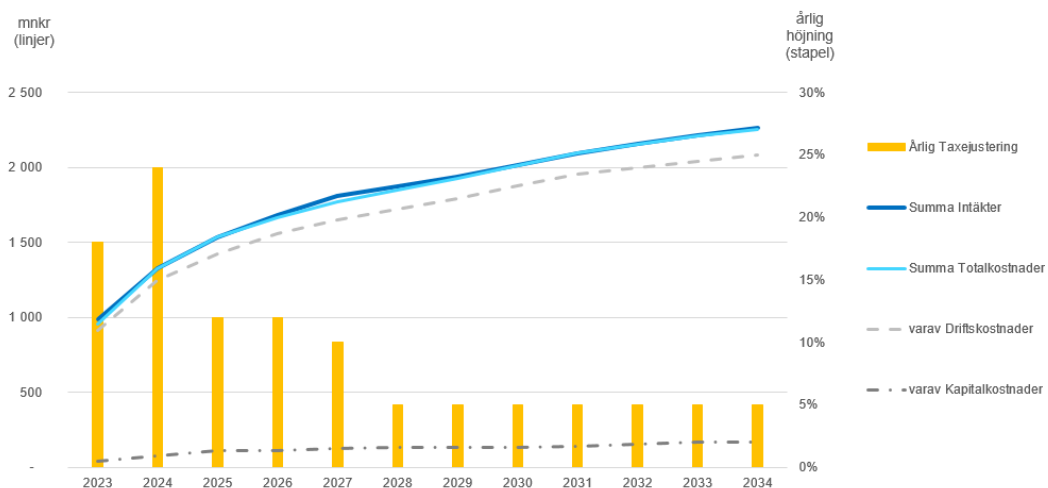
Utveckling och analys 10 års scenario - till 2034

För perioden år 2028 till år 2034 ses behovet av taxeökning främst härröras till ökade driftkostnader exempelvis indexregleringar och kostnadsförändring i nya avtal, förändrad lagstiftning som medför utökade uppdrag samt ökade ambitionsnivåer lokalt och nationellt.

Investeringar såsom uppförande av nya återvinningscentraler (Sätra och Lövsta ÅVC) och anläggning för omlastning medför tämligen låg påverkan på avfallstaxan i scenariot då kapitalkostnader över perioden står för ca 10 % av den totala kostnaden.

Det 10-åriga scenariot ska dock inte uppfattas som en prognos utan representera en neutral ekonomisk utveckling givet lagda antaganden för avfallsverksamheten. Värdet av scenariot ligger i att förstå enskilda och kritiska parametrars påverkan för den finansiella utvecklingen när parametrarna ändras. Förändringar i uppdragets omfattning, ambitionsökningar i form av ytterligare fler anläggningar och utökade tjänster samt förändringar i lagstiftningen är de faktorer som bedöms medföra störst påverkan på taxeutvecklingen under perioden.

Figur 1. 10 års finansiell utveckling. Kostnads-, taxe- och intäktsscenario tom 2034 för Stockholm Avfall (utfall 2023, budget 2024, FÅ 2025-2027, simulering 2028-2034).

Avfallstaxans styrande effekt skapar incitament för minskade hämtfrekvenser, ökad sortering och därmed minskade volymer. Givet att nuvarande trend med minskade volymer fortsätter kommer intäkterna att påverkas negativt. Minskning i intäkt behöver kompenseras utöver index om nuvarande verksamhet ska bibehållas. Scenariot beaktar inte tillkommande uppdrag och lagkrav eller ambitionsökningar såsom ökad tillgänglighet eller nya tjänster.

Verksamheten år 2025

Avfallsverksamheten står under kommande år inför utökade och tillkommande uppdrag samt ambitionsökningar och kostnadspåverkande förändringar i lagstiftningen. Vid nämndmötet i juni beslutades en inriktning om en generell ökning av avfallstaxan med 12 % för år 2025 jämfört med år 2024.

Befintliga entreprenörsersättningar bedöms indexeras med 4 % för år 2025. Indexeringen är en prognos baserad på indexnivån för april 2024 och motsvarar en kostnadsökning på ca 35 mnrk. Indexutvecklingen är svårprognostiserad och kan, givet den ekonomiska utvecklingen i samhället, komma att bli lägre.

Uppförandet av eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm är i ett slutskede och anläggningen kommer att tas i drift under hösten 2024. I anläggningen kommer separatsorterat matavfall samt plast- och metallförpackningar att sorteras ut ur restavfallet. Anläggning kommer att drivas i tvåskift och årligen hantera ca 150 000 ton restavfall. Till följd av att drift sker under ett helt kalenderår beräknas driftkostnaden för år 2025 öka med ca 72 mnkr jämfört år 2024. I driftkostnaden ingår bedömd behandlingskostnad för eftersorterat material. Behandlingskostnaden för den plast som utsorteras i anläggningen bedöms öka avsevärt i jämförelse med om plasten gått till förbränning. En hållbar och ansvarsfull avfallshantering kostar mer än historiska behandlingsmetoder.

Drifttagning av Resursutvinning Stockholm medför också ökade avskrivningskostnader om ca 23 mnkr. Totalt ökar kostnaderna, drift och kapital, med ca 95 mnkr jämfört med år 2024, vilket motsvarar 9 % taxeökning jämfört med år 2024.

I och med uppstart av Resursutvinning Stockholm ökar materialkostnader för matavfallpåsar. Detta medför en kostnadsökning på ca 10 mnkr.

Inom exploateringsområden kommer sopsugsanläggningen Kista Norra att vara färdigställd under året och beräknas driftsättas under hösten år 2025.

Sopsugsanläggningar som exploateringskontoret idag har ansvar för, Hjorthagen samt Hagastaden, kommer att drivas inom bolaget då separat överenskommelse med exploateringskontoret har träffas om detta. Taxeintäkterna bedöms täcka kostnaderna för drift och förvaltning.

Förslaget innebär att den totala förändringen för taxekollektivet Avfall föreslås till 12 % för år 2025 jämfört med taxeuttag enligt prognos 1 år 2024. Med föreslagen justering ökar avfallverksamhetens intäkter med totalt 151 mnkr jämfört med prognos 1 år 2024, varav taxebaserade intäkter ökar med 133 mnkr. Intäkter utom huvudmannskapet ökar med 8 mnkr samt ersättning från Naturvårdsverket avseende förpackningsavfall med 9 mnkr.

Tabell 1. Reviderad plan 2025

Reviderad plan 2025 (mnkr)	2024 P1	2025 Reviderad plan
Taxebaserade intäkter	1 115	1 248
Övriga intäkter	211	227
Summa intäkter	1 326	1 475
Driftkostnader	-1 240	-1 376
Driftresultat	86	99
Kapitalkostnader	-78	-107
Totala kostnader	-1 318	-1 482
Resultat efter kapitalkostnader	8	-7

Faktisk och föreslagen höjning av taxor	24 %	12 %
---	------	------

Bokslutet för juli månad 2024 indikerar ett bättre utfall jämfört med Prognos 1 för 2024. Det bättre resultatet bedöms även ha en positiv effekt för år 2025. Föreslagen taxeökning bedöms täcka kostnadsökningen under år 2025 och möjligtvis generera ett positivt resultat för år 2025. Då osäkerhet råder om kostnader för drift av Resursutvinning Stockholm, kostnader för insamling av förpackningsavfall samt kostnader för en temporär mindre anläggning som kompensation för nedläggningen av Återvinningscentral Sätra, föreslås att den i inriktningsärendet generella taxejusteringen på 12 % bibehålls.

Förslag på taxeförändringar

En- och tvåbostadshus

För år 2025 föreslås en ökning av grundavgiften från 1 275 kr till 1 325 kr per år. Vid hämtning var fjärde vecka föreslås att hämtningsavgiften ökas från 535 kr till 650 kr/år. Vid hämtning varannan vecka ökas hämtningsavgiften från 1 480 kr till 1 675 kr/år. Vid hämtning varje vecka ökas hämtningsavgiften från 4 680 kr till 5 655 kr/år. Den rörliga taxan föreslås vara oförändrad på 2 kr/kg. Separat insamling av utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri. Den högre ökningen vid hämtning varje vecka är för att motivera kunder till att välja längre hämtningsintervall. Samtliga avgifter är redovisade inklusive moms.

Taxan föreslås med förändringarna vara:

	var 4:e v	varannan v	varje v
Grundavgift, kr/år	1 325	1 325	1 325
Hämtningsavgift, kr/år	650	1 675	5 655
Rörlig avgift, kr/kg	2	2	2

Effekten av förändringarna medför snittkostnader enligt nedan tabell. Snittkostnaden jämförs i 2024 års taxa med förslaget för år 2025. Merparten av hämtningarna sker med hämtning varannan vecka. Vid hämtning varannan vecka och varje vecka är medelvikten 9 kg per hämtningstillfälle och vid hämtning var 4:e vecka är motsvarande vikt 6 kg.

Kronor per år	var 4:e v	varannan v	varje v
År 2024	1 980	3 220	6 890
År 2025	2 140	3 470	7 920
Ökning	8 %	8 %	15 %

Flerbostadshus och verksamheter

Avgifter för flerbostadshus och verksamheter fortsätter vara differentierade för att spegla kostnaderna för de olika hämtningssystemen samt för att styra till system med god arbetsmiljö, mot ökad sortering samt en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering. Taxorna föreslås öka för flerbostadshus, företag och verksamheter enligt följande:

- Trädgårdsavfall ca 6 %
- Maskinell hämtning, container ca 8 %

- Maskinell hämtning + grön påse, container ca 14 %
- Maskinell hämtning, bottentömd behållare ca 10 %
- Maskinell hämtning, mobilsug ca 10 %
- Maskinell hämtning + grön påse, mobilsug ca 16 %
- Restavfall i säck och kärl ca 13 %
- Restavfall + grön påse, 240 L säck ca 17 %
- Matavfallshämtning verksamhet ca 14 %
- Betaldsäck ca 16 %
- Fettslam ca 12 %
- Latrin ca 4 %

För flerbostadskunder med restavfall i 240 L säck övergår abonnemanget för år 2025 till restavfall + grön påse i och med starten av Resursutvinning Stockholm.

Taxan för utsorterat matavfall för verksamheter är upp till 30 % lägre jämfört med taxan för restavfall, vilket medför incitament till en mer miljöpåpassad avfallshämtning. Separat insamling av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Övriga taxor

Taxor för hämtningsförhållande 4 samt taxor för dragavstånd och frekvens > 50 meter har setts över och justerats ner.

Taxor för grov-, el- och farligt avfall har justerats för att bättre överensstämma med dagens kostnadsnivå.

Matavfallspåsar finns att hämta kostnadsfritt vid ett antal matbutiker, vid stadens återvinningscentraler och återbruk samt vid bolagets kontor i Bromma. För en- och tvåbostadshus görs en årlig leverans kostnadsfritt. För beställningar utöver ordinarie utdelning föreslås avgiften vara 225 kronor inklusive moms. För flerbostadshus föreslås en avgift för mindre volymbeställningar. Beställning av större volymer föreslås fortsatt vara kostnadsfri. Avgiften för mindre volymer föreslås vara 225 kronor inklusive moms.

Regional jämförelse

Nedan redovisning av kostnad för avfallshantering avser år 2024 och har för en- och tvåbostadshus beräknats utifrån hämtning av mat- och restavfall var 14:e dag. För flerbostadshus redovisas hämtning av restavfall i 660 liters kärl och matavfall i 140 liters kärl vid ett tillfälle per vecka. Jämförelsen har gjorts med kommuner inom stockholmsregionen eftersom kostnaden för avfallshantering är högre i regionen än för jämförbara kommuner i övriga delar av landet.

Tabell 2. Jämförelse av avfallstaxa år 2024 för jämförbara kommuner i Stockholmsregionen.

Kommun	Taxa 2024	
	En- och tvåbostadshus Kr per hus/år	Flerbostadshus Kr per lgh/år

Stockholm	3 171	1 147
Huddinge	3 013	1 524
Danderyd	2 440	1 850
Ekerö	2 690	1 717
Järfälla	2 950	1 423
Lidingö	2 387	1 272
Nacka	3 140	1 054
Sollentuna	1 914	2 166
Solna	2 070	1 654
Sundbyberg	4 026	1 771
Tyresö	3 204	1 540
Upplands Väsby	3 190	1 815
Vaxholm	3 133	2 093
Medel	2 846	1 657

Med föreslagen taxeökning för år 2025 beräknas kostnaden för boende i en- och tvåbostadshus öka med 250 kronor per år, motsvarande 21 kronor per månad. För lägenhet i flerbostadshus beräknas kostnaden öka med 160 kronor per år, motsvarande 13 kronor per månad.

Tidplan

För att taxan ska börja gälla från och med 1 januari 2025 bör nedanstående tidplan följas.

2024-09-19 Beslut förslag taxa avfall år 2025 i avfallsnämnden

2024-11 Beslut taxa avfall år 2025 i KS/KF i Stockholm

2025-01-01 Taxa avfall år 2025 börjar gälla

Beredning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Den 23 september 2024 fastställde kommunfullmäktige stadens nya miljöprogram (Miljöprogram 2030 för Stockholms stad, KS 2023/682), som är det övergripande styrdokumentet inom miljö och klimat för stadens nämnder och bolag. Ett av de sju huvudmålen är att Stockholm ska vara resurseffektivt och cirkulärt. För att uppnå detta behöver användningen av materiella resurser och energi bli mer effektiv. Konsumtionen behöver minska till hållbara nivåer och staden behöver förändra materialval, beteenden och konsumtionsmönster samt främja och möjliggöra cirkulära flöden. Resurser behöver cirkulera i stället för att gå till förbränning.

I finansborgarrådets förslag till budget för 2025 framgår att Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) ska verka för att förebygga uppkomsten av avfall samt verka för

en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden för att uppnå målet om ett resurssmart Stockholm.

Stadsledningskontoret bedömer att avfallstaxan, genom att med differentierade avgifter styra kundernas beteenden, kommer att leda till en effektivare avfallshantering, som bidrar till att staden når målsättningen om att bli mer resurseffektiv och cirkulär.

Stadsledningskontoret bedömer, i likhet med avfallsnämnden, att avgifterna måste höjas till följd ökade ambitioner för återbruk och materialåtervinning, ny- och reinvestering i anläggningar, utökade och tillkommande uppdrag och ambitionsökningar samt förändringar i lagstiftningen med kostnadspåverkan. De senaste åren har ett flertal förändringar införts, vilka medfört kostnadsökningar för taxekollektivet. Det är angeläget att SVOA arbetar med verksamhetsutveckling i syfte att hitta kostnadseffektiva lösningar.

Stadsledningskontoret konstaterar att de av kommunfullmäktige fastställda basnyckeltalen för avfallsverksamhet hade en blandad utveckling 2023 jämfört med 2022. Exempelvis ökade mängden matavfall som gick till biologisk behandling med 15 procent till 35 kilo per invånare och mängden insamlat restavfall minskade med 7 procent till 175 kilo per invånare. Samtidigt ökade den totala kostnaden för avfallshanteringen med cirka 15 procent till 968 kronor per invånare.

Stadsledningskontoret bedömer att den föreslagna taxan kommer att leda till en utveckling i likartad riktning.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att taxa för avfall under kommunens ansvar, i enlighet med avfallsnämndens förslag enligt bilaga 1, fastställs att gälla från och med den 1 januari 2025.

Reservationer m.m.

Avfallsnämnden

Särskilt uttalande av Anna Cederschiöld Stuart och Bertil Timan (båda M), Tobias Berg (L) och Marcus Wagel (C)

Att säkra god avfallshantering tillhör en av kommunens absolut viktigaste och mest grundläggande ansvar – inte minst i en tid av ökade lagkrav, behovet av mer effektiv resursanvändning men även omfattande avfallskriminalitet.

Samtidigt som de föreslagna höjningarna av taxan för avfall sker från relativt låga nivåer, vill vi understryka att taxan läggs på en nivå som säkerställer och möjliggör en hållbar finansiering för att säkerställa framtida kapacitet, kvalitet och effektivitet.

Förhoppningsvis kommer höjningarna kommande år bli mindre än för 2025, men vi vill särskilt understryka behovet av god kommunikation med taxakollektivet. Inte minst i en tid då många stockholmare fått allt svårare att få ekonomin att gå ihop. Stadens avfallshantering behöver också ta sikte på att vara så lösningsorienterad och praktiskt genomförbar som möjligt - inte minst med anledning av förändrade regler kring hantering av separata fraktioner.